

Приходько О.Л.,

заступник начальника управління організації
фундаментальних та прикладних досліджень
Національної академії державного управління
при Президенті України, канд. держ. управління

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ УНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Чорнобильська аварія є самою тяжкою аварією в історії світо-
вої атомної промисловості. Вона призвела до істотних по-

[Metadata, citation and](#)

of Vadym Hetman Kyiv National Economic University

оголошено зоною екологічного лиха. З огляду на це нині актуальною є проблема формування ефективної державної політики для створення належних умов реабілітації постраждалого населення та охорони забруднених територій.

З метою вироблення державної політики у сфері соціального захисту постраждалих 28 лютого 1991 року прийнято Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Він визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я та створює єдиний порядок визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій, умов проживання і трудової діяльності на них, соціального захисту потерпілого населення.

Державна політика в галузі соціального захисту потерпілих від Чорнобильської катастрофи та створення умов проживання і праці на забруднених територіях базується на принципах:

- пріоритету життя та здоров'я людей, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи, повної відповідальності держави за створення безпечних і нешкідливих умов праці;

- комплексного розв'язання завдань охорони здоров'я, соціальної політики і використання забруднених територій на основі державних цільових програм з цих питань та урахування інших напрямів економічної та соціальної політики, досягнень у галузі науки та охорони навколишнього середовища;

- соціального захисту людей, повного відшкодування шкоди особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

- використання економічних методів поліпшення життя шляхом проведення політики пільгового оподаткування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та їх об'єднань;

— здійснення заходів щодо професійної переорієнтації та підвищення кваліфікації постраждалого населення;

— забезпечення координації діяльності державних органів, установ, організацій та об'єднань громадян, що вирішують різні проблеми соціального захисту постраждалого населення, а також співробітництва і проведення консультацій між державними органами і постраждалими (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з соціального захисту на місцевому та державному рівнях;

— міжнародного співробітництва в галузях охорони здоров'я, соціального захисту, охорони праці, використання світового досвіду організації роботи з цих питань [1].

Законом України від 14 березня 2006 року № 3522 затверджено Загальнодержавну програму подолання наслідків чорнобильської катастрофи на 2006—2010 роки, де визначено основні напрями забезпечення соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [2].

Програмою визначено ряд заходів, спрямованих на підвищення ефективності соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Передусім необхідно удосконалити:

— механізм фінансування заходів, що проводяться на виконання Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

— завершити створення банку даних усіх категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— переселення громадян на чисту територію та поліпшення житлових умов осіб, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— створення умов для економічної реабілітації та розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення.

Важливим напрямом соціальної політики визначено науковий супровід, зокрема удосконалення системи наукових розробок, приладів, методик тощо.

Першочерговими завданнями у даному напрямі є:

— продовження вивчення впливу наслідків Чорнобильської катастрофи на стан здоров'я людей та навколишнє природне середовище;

— удосконалення системи заходів, спрямованих на стимулювання виробництва чистої продукції, розвиток економіки території, що зазнала радіоактивного забруднення;

— забезпечення науково обґрунтованого використання коштів для здійснення заходів із соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і подолання її наслідків;

— широке впровадження результатів роботи з подолання наслідків Чорнобильської катастрофи в практику запобігання виникненню інших надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.

З метою удосконалення екологічних прав, розширення участі громадськості, заохочення просвіти в інтересах збалансованого сталого розвитку започатковано всесвітній процес «Довкілля для Європи». Він став важливою платформою для діалогу і співробітництва не тільки між урядами, але і з міжнародними структурами, неурядовими організаціями і приватним сектором.

У рамках реалізації даного процесу створено європейський екологічний простір як стратегію колегіального вирішення найактуальніших питань захисту довкілля. Діяльність його спрямовано на [3]:

— розробку та запровадження стратегічної екологічної оцінки, тобто оцінки впливу на навколишнє природне середовище планів, програм, політики і законодавства;

— інтегроване планування землекористування; вирішення економічних та фінансових проблем впровадження стратегії біологічного та ландшафтного різноманіття;

— прийняття всіма країнами—членами Ради Європи Протоколу по Регистру викидів та переносу забруднювачів;

— виконання зобов'язань, взятих на себе державами, угод про партнерство («регіональна домовленість») між країнами регіону;

— посилення участі громадськості у прийнятті рішень на міжнародному рівні;

— вдосконалення системи освіти з екологічних питань.

Отже, в Україні визначено пріоритетні напрями державної політики щодо соціального захисту постраждалих внаслідок чорнобильської катастрофи.

До основних напрямів соціального захисту населення, постраждалого внаслідок аварії на ЧАЕС можна віднести:

— запровадження компенсаційної політики по відношенню до всіх категорій населення, яке зазнало впливу наслідків Чорнобильської катастрофи;

— організація оздоровлення постраждалих громадян, безплатного харчування у навчальних загальноосвітніх закладах радіоактивно забруднених районів;

— запровадження комплексного медико-санітарного забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— надання прав на пільги з проїзду в міському та приміському транспорті, пільги на медичне обслуговування відповідно до

Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Участь української держави у всесвітньому процесі «Довкілля для Європи» розширює орієнтири державної політики в напрямі соціального захисту населення, зокрема:

— доступ до екологічної інформації та участь громадськості в процесі прийняття рішень, що стосуються навколишнього середовища;

— вироблення нових стратегій суспільного діалогу — визнання рівноправності держави, бізнесу та громадськості у вирішенні екологічних питань.

Література

1. Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 року № 796 / Відомості Верховної Ради УРСР від 16.04.1991 — 1991. — № 16. — Ст. 200.

2. Закон України «Про Загальнодержавну програму подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006 — 2010 роки» від 14 березня 2006 року № 3522 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2006, № 34. — Ст. 290.

3. Національний посібник з розвитку потенціалу СЕО як інструменту для впровадження Протоколу ЄЕК ООН по СЕО в Україні ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу :www.un.kiev.ua/bc/jobs/459

Орлова В.Н.,

врач-ординатор Крымского республиканского учреждения «Клинический онкологический диспансер»

ОРГАНЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ И МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ КАК СУБЪЕКТЫ ПРАВА В ПРАВООТНОШЕНИЯХ ПО ВОЗМЕЩЕНИЮ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ВРЕДА ОБЩЕСТВЕННОМУ ЗДОРОВЬЮ В УСЛОВИЯХ ТЕХНОГЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В отечественной литературе [1] отмечается, что действующее законодательство Украины об охране здоровья не учитывает особенностей отношений в правоотношениях по возмещению экологического вреда общественному здоровью в условиях техногенной деятельности, не имеет необходимого понятийного аппарата, который бы консолидировал фактические и юридические поня-